

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3CoPr/11/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1613202712
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Bolebruch
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1613202712.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Bolebrucha a sudcov JUDr. Ing. Maria Dubaňa a JUDr. Michaely Frimmelovej v právnej veci navrhovateľa: RF, spol. s r.o., Továrenská 15, Malacky, IČO: 35 820 349, zastúpeného Jurek, advokátska kancelária, s.r.o., Páričkova 15, Bratislava, IČO: 47 253 983, proti odporcovi: Ing. Z. F., I.. XX.XX.XXXX, D. XX/XX, O., L. L., zastúpenému BARRISTER LEGAL s.r.o., Zámocké schody 2/A, Bratislava, IČO: 46 225 234, o určenie neplatnosti právneho úkonu, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Malacky č.k. 4Cpr/2/2013-116, zo dňa 17.6.2015, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľ je **p o v i n n ý** zaplatiť odporcovi náhradu trov odvolacieho konania 87,50 eura, titulom trov právneho zastúpenia, na účet právneho zástupcu odporcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh, navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov právneho zastúpenia 580,22 eura a povinnosť zaplatiť náhradu trov štátu 47,23 eura.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ sa svojim návrhom domáhal určenia, že dohoda o skončení pracovného pomeru uzatvorená medzi navrhovateľom ako zamestnávateľom a odporcom ako zamestnancom v časti článku 2, ktorý znie: Zamestnanec týmto vyhlasuje a súhlasí, že ku dňu podpisu tejto dohody nemá voči zamestnávateľovi iné nároky ako: c) nárok na odstupné vo výške 4 násobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca, a to v štandardnom výplatnom období zamestnávateľa spolu s poslednou výplatou, t.j. za mesiac január 2013, je neplatná, eventuálne sa domáhal určenia, že odporca, v súvislosti so skončením pracovného pomeru v zmysle dohody o skončení pracovného pomeru zo dňa 30.10.2012 uzatvorenej v zmysle § 60 Zákonníka práce medzi navrhovateľom ako zamestnávateľom a odporcom ako zamestnancom, nemá nárok na zaplatenie odstupného vo výške 4 násobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca, a to v štandardnom výplatnom období zamestnávateľa spolu s poslednou výplatou, t.j. za mesiac január 2013.

Zo spisu Okresného súdu Malacky sp. zn. XC/XXX/XXXX súd prvého stupňa zistil, že návrhom zo dňa 24.4.2013, doručeným dňa 30.4.2013, sa odporca v postavení navrhovateľa domáha zaplatenia odstupného vo výške 37.012,93 eura z čl. 2 písm. c) dohody o skončení pracovného pomeru zo dňa 30.10.2012. Uvedené konanie súd uznesením č.k. XC/XXX/XXXX-56, zo dňa 31.12.2013, prerušil do právoplatného skončenia predmetného konania vedeného pod sp. zn. 4Cpr/2/2013. Na odvolanie navrhovateľa (odporcu v tomto konaní) Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. XCo/XX/XXXX-XX, zo dňa 27.2.2015, napadnuté uznesenie zmenil tak, že návrh odporcu na prerušenie konania zamietol.

V odôvodnení uznesenia uviedol, že posúdenie platnosti dohody o skončení pracovného pomeru v časti týkajúcej sa nároku navrhovateľa na odstupné je otázkou rozhodujúcou pre posúdenie dôvodnosti návrhu navrhovateľa na plnenie, ktorým sa domáha proti odporcovi zaplata odstupného na základe tejto dohody. Ide však o otázku, ktorou by sa súd musel zaoberať ako predbežnou v konaní o návrhu na plnenie aj v prípade, ak by nebolo vedené samostatné konanie o určovanom návrhu. Návrh na plnenie konzumuje aj určovací návrh a preto začatie konania o určovanom návrhu nie je prekážkou konania o návrhu na plnenie. Návrh na plnenie má teda prednosť pred určovacím návrhom, a z toho dôvodu vedenie konania o určovanom návrhu neodôvodňuje prerušenie konania o návrhu na plnenie.

Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že navrhovateľ naliehavý právny záujem na požadovanom určení odôvodňoval preventívnou povahou určovacej žaloby. Podľa navrhovateľa je jeho právne postavenie neisté, pričom podľa výzvy odporcu je splatnosť odstupného 15.3.2012; vyriešenie otázky, ktorá je predmetom konania, odstráni spornosť navrhovateľovej neistoty v právnom vzťahu a tým dôjde k úplnému vyriešeniu obsahu spornosti z daného právneho vzťahu. Navrhovateľ argumentoval tiež tým, že v prípade nevyplatenia odstupného odporca môže podať trestné oznámenie na navrhovateľa, následkom ktorého môže byť trestné stíhanie štatutárnych zástupcov navrhovateľa.

Podľa súdu prvého stupňa navrhovateľ v konaní neodôvodnil a nepreukázal, akým spôsobom by požadovaným výrokom bola odstránená v čase rozhodovania právna neistota v právnom vzťahu účastníkov, keď súčasne prebieha konanie o žalobe na plnenie medzi tými istými účastníkmi, kde sa odporca domáha zaplata odstupného na rovnakom skutkovom a právnom základe, ako je podaný návrh v tomto konaní, ktoré konzumuje aj ním požadované určení. Je právne bezvýznamné, že žaloba na plnenie nepredchádza žalobe na určení (bola podaná v krátkom časovom úseku po podaní žaloby na určení), keď pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci skutkový a právny stav v čase rozhodovania.

Zároveň pri skúmaní naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na požadovanom určení súd prvého stupňa dospel k záveru, že pokiaľ aj existoval stav právnej neistoty v čase podania návrhu, tento stav nesvedčil v prospech navrhovateľa ako zamestnávateľa, ale mohol existovať výlučne na strane odporcu, a to jednak z dôvodu, že práve navrhovateľ ponúkol odporcovi vyplatenie odstupného, ako je upravené v čl. 2 písm. c) dohody o skončení pracovného pomeru, vypracoval návrh dohody a následne uplatnil neplatnosť ním vypracovanej a predloženej dohody. V prejednávanej veci zásada prípustnosti žaloby na určení, pokiaľ sa ňou dá predísť žalobe na plnenie, svedčí v prospech účastníka, ktorý by bol nútený sa svojho práva domáhať, a nie účastníka, ktorý ním samotným priznané právo druhého účastníka zmluvného vzťahu neguje, resp. popiera. Práve takéto postoj navrhovateľa vedie k rozmnožovaniu súdnych sporov.

Keďže pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia a ani prípadné navrhovateľom požadované určení neodstráni tvrdý stav ohrozenia jeho práva a neistotu v jeho právnom postavení, keď už v čase rozhodovania súdu prebieha medzi účastníkmi konanie o žalobe na plnenie, môže sa navrhovateľ domáhať svojho práva inými právnymi prostriedkami procesnej obrany v konaní o žalobe na plnenie.

Nakoľko navrhovateľ neosvedčil svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení, súd prvého stupňa návrh v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. zamietol bez toho, že by sa zaoberal meritom veci.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., keď plne úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov konania voči plne neúspešnému navrhovateľovi; na uvedenom základe priznal odporcovi náhradu trov konania v podobnej špecifikácii.

Proti rozsudku podal odvolanie navrhovateľ a žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a návrhu vyhovieť, príp. zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že na požadovanom určení má naliehavý právny záujem, nakoľko aj napriek nedôvodnosti nároku na odstupné ho odporca od neho požaduje. Vyriešenie otázky, ktorá je predmetom konania, odstráni spornosť jeho neistoty v právnom vzťahu, čím dôjde k úplnému vyriešeniu obsahu spornosti dohody o skončení pracovného pomeru. Naliehavosť jeho právneho záujmu vyplýva aj z toho, že v prípade nevyplatenia odstupného odporca môže podať trestné oznámenie na navrhovateľa, následkom ktorého môže byť trestné stíhanie štatutárnych zástupcov navrhovateľa. Navrhovateľ nemá žiadny iný procesný nástroj, ktorým by sa mohol brániť voči neprimeranému postupu

odporcu, ktorý od neho požaduje nedôvodné odstupné v neprimeranej výške. Práve týmto sa v danom prípade vytvorí pevný základ pre odvrátenie prípadných ďalších budúcich sporov.

Ďalej uviedol, že v odôvodnení napadnutého rozsudku sa súd prvého stupňa nezaoberal meritom veci, konštatoval však, že „v zmysle čl. 2 bod 2.2. organizačnej smernice s názvom: Smernica kompetencií skupiny R. Fritz účinnej od 15.11.2010 vyplýva, že pre „nástupy/výpovede“ zamestnancov na stupni riadenia manažér rezortu odstupné vo výške viac ako 30.000 eur musí byť odsúhlasené predsedom vedenia podniku“. Zmätočne tak podľa navrhovateľa pôsobí vyjadrený právny názor súdu prvého stupňa o tom, že odporca nemá nárok na odstupné vo výške 4 - násobku priemernej mesačnej mzdy, ktorá predstavuje cca 37.000 eur, ale zároveň odstupné vo výške viac ako 30.000 eur musí byť odsúhlasené predsedom vedenia podniku, čo v tomto prípade splnené nebolo. Súd prvého stupňa teda vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Súd prvého stupňa sa tiež absolútne opomenul vysporiadať s tým, či takýto účelový „zlatý padák“ je vzhľadom na okolnosti predmetnej veci v súlade s dobrými mravmi. Záverom navrhovateľ namietol nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku s tým, že uvedeným postupom mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že otázka, ktorá je predmetom tohto konania, bude ako predbežná riešená v konaní na Okresnom súde Malacky sp. zn. 6C/379/2013. V predmetnej veci nie je daný naliehavý právny záujem, nakoľko rozhodnutím vo veci samej by nedošlo k odstráneniu spornosti práva. S konečnom platnosťou by nebola odstránená neistota ani spornosť vo vzťahu účastníkov konania a nebol by tak vytvorený ani pevný základ pre usporiadanie vo vzťahu účastníkov konania, nakoľko medzi účastníkmi prebieha aj iné sporové konanie, v ktorom sa bude riešiť rovnaká otázka ako prejudiciálna. Práve v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/379/2013 je na navrhovateľovi, aby sa bránil, ak má za to, že žaloba o zaplatenie dlžného odstupného nie je dôvodná. Súd prvého stupňa postupoval správne, keď pri zamietnutí návrhu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu nebolo jeho povinnosťou bližšie sa zaoberať skutkovými okolnosťami.

Odvolací súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., prejednal odvolanie podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 26.11.2015 (§ 211 ods. 2, § 156 ods. 3 O.s.p.).

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa odvolací súd potvrdil, pretože je vecne správny a nakoľko sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku uvádza, že základnou podmienkou dôvodnosti, a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) O.s.p. je existencia naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na požadovanom určení. Určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. teda môže podať ten, kto má naliehavý právny záujem na požadovanom určení proti odporcovi, resp. odporcom. Naliehavý právny záujem je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo navrhovateľa, alebo kde by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. To znamená, že u navrhovateľa musí byť o právny vzťah či právo existujúce alebo o takú jeho procesnú či hmotnoprávnú situáciu, v ktorej by objektívne v už existujúcom právnom vzťahu mohol byť ohrozený, prípadne pre svoje neisté postavenie by mohol byť vystavený konkrétnej ujme.

Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa navrhovateľ v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti navrhovateľovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu navrhovateľa teda predpokladá posúdenie, či podaná určovacia žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snáď spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Ak navrhovateľ neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že určovacia žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci (otázkami aktívnej a pasívnej legitimácie účastníkov konania).

Naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný spravidla v prípade, keď nie je možné domáhať sa priamo plnenia, ak právne postavenie navrhovateľa by bez takéhoto určenia bolo neisté. Určujúca žaloba tak má preventívnu povahu a jej účelom je poskytnutie ochrany právneho postavenia navrhovateľa skôr, ako dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva; nie je opodstatnená v prípade, keď právny vzťah alebo právo už porušené boli a je možné domáhať sa ich ochrany žalobou na plnenie. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení môže byť daný v prípade, kedy možno žalovať splnenie povinnosti len vtedy, ak by sa určujúcou žalobou vytvoril pevný právny základ pre právne vzťahy účastníkov sporu a predišlo by sa prípadným žalobám na plnenie. V prípade, ak má právna otázka, o ktorej má byť rozhodnuté na základe žaloby o určení, povahu otázky predbežnej vo vzťahu k inej právnej otázke, nie je daný naliehavý právny záujem na určení tejto predbežnej otázky, ak je možné priamo žalovať na určení existencie alebo neexistencie samotného práva.

Rozsudok súdu znejúci na plnenie nevyhnutne obsahuje určenie práva alebo právneho vzťahu, ale toto určenie sa uvedie iba v odôvodnení rozsudku ako predpoklad pre výrok na plnenie. Sú však aj situácie, keď sa s návrhmi na plnenie nevyšťačí a keď treba rozhodnúť o samej existencii práv alebo právneho vzťahu. Navrhovateľ nežiada plnenie, ale žiada určenie, ktoré samo vyvolá určité právne následky. Preto vznikla určovací žaloba ako doplnok žaloby na plnenie, aby bolo možné poskytnúť aj nepriamu ochranu právnym pomerom tam, kde sú ohrozené. Určovací žalobou sa navrhovateľ nedomáha prisúdenia plnenia, nedomáha sa teda vydania exekučného titulu, ale jeho zámerom je, aby súd v rozsudku vyriekol, že určité právo či právny vzťah existuje alebo neexistuje. Navrhovateľ podaním určovacej žaloby vyjadruje, že mu k ochrane práva postačí jeho určenie - „danie mu istoty práva“. Požadované určenie sa pritom nemôže týkať existencie alebo neexistencie samotnej právnej skutočnosti, ale len práva alebo právneho vzťahu (judikatúra túto zásadu sčasti modifikovala). Určovacie žaloby majú len preventívnu funkciu, smerujú k tomu, aby sa porušeniu práva v budúcnosti predišlo. Z tohto dôvodu žaloba na určenie nie je spravidla opodstatnená tam, kde je možné domáhať sa ochrany žalobou na plnenie.

V predmetnej veci nie je sporná skutočnosť, že odporca (v postavení navrhovateľa) sa v konaní vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. XC/XXX/XXXX domáha proti navrhovateľovi (v postavení odporcu) zaplata 37.012,93 eura s príslušenstvom titulom plnenia čl. 2 písm. c) dohody o skončení pracovného pomeru zo dňa 30.12.2012. Odporca sa teda v inom konaní domáha plnenia práve na základe toho zmluvného dojednania, ktorého určenia neplatnosti sa v predmetnom konaní domáha navrhovateľ. Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa a s predchádzajúcim teoretickým zdôvodnením naliehavého právneho záujmu uvádza, že v konaní o žalobe na plnenie vedenom na Okresnom súde Malacky konajúci súd bude predbežne posudzovať otázku platnosti zmluvného dojednania, titulom ktorého si odporca uplatňuje peňažné plnenie. Na tomto základe, keď je na podklade zmluvného dojednania (určenia neplatnosti ktorého sa navrhovateľ domáha) nielen teoreticky možné domáhať sa ochrany žalobou na plnenie, ale v skutočnosti sa odporca takejto ochrany už domáha, nie je opodstatnená žaloba na určenie neplatnosti tohto zmluvného dojednania. Na uvedenom závere nič nemení ani poukaz na možné podanie trestného oznámenia (v čom má taktiež spočívať naliehavý právny záujem na požadovanom určení), keď rovnako otázkou platnosti či neplatnosti čl. 2 písm. c) dohody o skončení pracovného pomeru zo dňa 30.10.2012 by sa konajúci orgán zaoberal ako otázkou predbežnou.

Súd prvého stupňa na základe uvedených skutočností rozhodol vecne správne, keď návrh na požadované určenie pre nedostatok naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na tomto určení zamietol (bez toho, aby sa vecne zaoberal platnosťou namietanej časti dohody o skončení pracovného pomeru zo dňa 30.10.2012). Odvolacie námietky vo vzťahu k vecnému zaoberaniu sa touto platnosťou (a to aj z pohľadu tvrdeného rozporu namietanej časti dohody o skončení pracovného pomeru zo dňa 30.10.2012 s dobrými mravmi) sú preto pre rozhodnutie o podanom odvolaní irelevantné.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a odporcovi, ktorý mal v odvolacom konaní plný úspech, priznal náhradu trov odvolacieho konania, pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vyčíslených v zmysle vyhl. 655/2004 Z.z.; za 1 úkon právnej služby - vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 7.9.2015 (§ 14 ods. 1 písm. b) cit. vyhl.) priznal 64,53 eura (§ 11 ods. 1 písm. a) vyhl.) a režijný paušál 8,39 eura (§ 16 ods. 3 vyhl.), spolu 72,92 eura, s 20 % DPH 14,58 eura (§ 18 ods. 3 vyhl.) celkové trovy právneho zastúpenia 87,50 eura.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.